

Statens vegvesen

Notat

Til: Hordaland fylkeskommune – Samferdselsavdelinga, Postboks 7900, 5020 BERGEN
Hordaland fylkeskommune – Samferdselsavdelinga, Postboks 7900, 5020 BERGEN
Fra: Vegavdeling Hordaland
Kopi:

Saksbehandler/telefon: Knut Helge Olsen / 55516534
Vår dato: 22.01.2018
Vår referanse: 18/13198-1

Tilrådd bruk av omfordelte ressursar frå tunelloppgraderingsprosjektet – Straks- og sikringstiltak i fylkesvegtunnel

1. Grunnlag for saka

Lange tunnelar vert rekna som særskilte viktige transportlenker for å fremje mobilitet og stabil økonomisk utvikling innan regionane og mellom dei regionale sentra og arbeidsmarknadene. Etter fleire katastrofale tunnelulukker i Østerrike, Sveits, Italia og Frankrike i perioden 1996–20011, vedtok EU-parlamentet i april 2004 direktivet om minstekrav til tunneltryggleik for tunnelar på 500m eller meir i det Trans-Europeiske transportsystemet (DIRECTIVE 2004/54/EC)¹.

Føremålet med direktivet er å sikre eit einsarta og høgt tryggleiksnivå i vegtunnelane. Tiltaka skal mellom anna gjere det mogleg for alle som er involvert i tunnelulukker å berge seg sjølv, setje brukarane i stand til å handle så hurtig som mogleg for å avgrense konsekvensane av alvorlege hendingar, og sikre at naudetatane kan handle så effektivt som mogleg. Direktivet opnar for at trafikkmengd (ÅDT) også kan leggjast til grunn for val av aktuelle tunnelar for utbetring (i.bid.,s.42).

I Noreg vart direktivet først implementert for tunnelar på riksvegane, gjennom «Forskrift om minimum sikkerhetskrav til visse vegtunnelar» (FOR-2007-05-15-517)². For fylkesvegtunnelane vart direktivet implementert i 2014 gjennom «Forskrift om minimum sikkerhetskrav til visse tunnelar på fylkesvegnettet og kommunalt vegnett i Oslo» (FOR-2014-12-10-1566)³.

¹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32004L0054&from=en>

² <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2007-05-15-517>

³ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2014-12-10-1566>

Føresegna har som mål å sikre lågaste tillete tryggleiksnivå for trafikantar ved krav til førebygging av kritiske hendingar som kan sette menneskeliv, miljø og tunnelanlegg i fare, og syte for vern i høve av ulukker. Føresegna som gjeld fylkesvegnettet klargjer i §2 at verkeområdet er tunnelar på over 500m og med ein gjennomsnittleg årsdøgntrafikk (ÅDT) på 300 køyretøy eller meir.

Vurderingar knytt til tunneltryggleik kjem og inn under andre forskriftsområder som til dømes Forskrift om elektriske lavspenningsanlegg (FOR-1998-11-06-1060)⁴ og Forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn (FOR-2002-06-26-847)⁵.

Plan for utbetring av dei lange fylkesvegtunnelene vart lagt fram våren 2016. Etter søknad vart Hordaland fylkeskommune, i 2016, gjeve utsetjing med å setje i verk planen innan utgangen av 2025 – under føresetting at:

(...) fylkeskommunen setter opp en fremdriftsplan som baserer seg på utvidet tidsfrist, og ferdigstilling innen 2025. I fremdriftsplanen angis det når den enkelte tunnel er ferdig utbedret i henhold til Forskrift om minimum sikkerhetskrav til visse tunneler på fylkesvegnettet (...). (...) særlig utsatte vegtunneler, som lange ettløps vegtunneler, tunneler med stor trafikkmengde og tunneler med stigningsgrad over 5 %, prioriteres i tidsplan (...).

Ein plan med prioritert utbyggingsrekkefølge med ferdigstilling innan 2025 var sendt frå Hordaland fylkeskommune til vegdirektoratet våren 2016⁶, og vart lagt til grunn for planlegging av framdrifta . Våren 2017 la Statens vegvesen fram eige sak til Hordaland fylkeskommune om finansieringsbehovet til tunneloppgraderinga⁷.

2. Investeringsprogram til regional transportplan 2018–2029

I samband med utarbeidinga av investeringsprogram 2018 til 2029 for fylkesvegnettet i Hordaland , tilrådde Hordaland fylkeskommune ein framdriftsplan med ei ramme på om lag 100 millionar per år i perioden til tunneloppgradering. Etter denne framdriftsplanen ville oppgraderinga kunne slutførast innan 2031, med prioritert til dei lange vegtunnelane, tunnelar med stor trafikkmengd, og tunnelar med stigningsgrad over 5%. Her var den lengste vegtunnelen med eit løp ikkje rekna med (Folgefonn tunnelen).

Fylkestingen vedtok i desembertinget 2017 å justere ned ramma til oppgradering etter tunneltryggleiksføresegna til 60 millionar kroner. Velg Hordaland fylke å legge til grunn 60 millionar kroner som ramme for oppgraderingsplanen i det vidare, kan ein vente ei

⁴ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1998-11-06-1060>

⁵ <https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2002-06-26-847>

⁶ https://www.hordaland.no/globalassets/for-hfk/veg-og-transport/pdf/plan-for-utbetring-av-lange-fylkesvegtunneler-i-hordaland_2015_svv.pdf

⁷ https://www.hordaland.no/globalassets/for-hfk/politikk/hoyringer/fiansieringsbehov-tunneloppgradering-fylkesveg-etter-for-2014_1566_sd-2....pdf

ferdigstilling av oppgraderinga i om lag 2047 – om ein tek med Folgefonntunnelen i reknestykket. I same fylkesting vart det vedteke å omdisponere 10 millionar til diverse sikringstiltak i tunnelane i Hordaland.

3. Konsekvensar av utsatt framdrift tunneloppgradering i dei lange fylkesvegtunnelane

Dei fleste tunnelane som ligg inne i oppgraderingsplanen har store manglar med tryggleiksutrustinga. Mellom anna gamal og utsliten brannutrusting, mangelfulle og utdaterte kommunikasjonssystem, og mangelfulle/utdaterte naudstasjonar, store korrosjonsskadar i kabelbruar mm. Dei fleste av⁸ tunnelane har fått prioritert ned behovet for vedlikehald i vente på oppgraderingsprosjektet.

I byrjinga av oktober 2017 fall ei av viftene til brannventilasjonen i Lyderhornstunnelen ned i vegbana og traff ein bil på veg austover mot Bergen. Ein skade i eit rotorblad førte til så store vibrasjonar i vifta at ho losna frå feste i taket. Ein av tunnelane som vart tilrådd oppgradert i 2018 i det opphavelige forslaget til Investeringsprogram 2018–2029 – Bjorøytunnelen – er brannventilasjonen utelukkande av same merke og alder som den som fall ned i Lyderhorntunnelen. Det same gjeld for Olsviktunnelen og Stongafjelltunnelen på fylkesveg 562 som har planlagt oppstart i 2019 – etter opphavelig framdriftsplan. Disse tunnelane har høge trafikktal (ÅDT +/- 20 000).

Viftane i dei utsette tunnelane er førebels sikra med vaier, men det tilråddast å skifte ut viftene med nye snarast råd. Bjorøy har og eit snarleg behov for å få utbetra kommunikasjonssystemet, som no har store manglar og plaga med utfall.

4. Tilrådd bruk av omdisponerte midlar til tunnel 2018

Statens vegvesen tilrår å nytte dei 10 millionane som vart løyvd til sikringstiltak i tunnel i 2018 til naudsynt utbetring av dei alvorlegaste problema med brannutrustinga i tunnelane Bjorøy, Olsvik og Stongafjell. Det vert og tilrådd å utbetre dei alvorlegaste problema med kommunikasjonssystema i dei nemnde tunnelane, så langt ein kjem.
